

Asia: VN/23682/2024

Luonnos hallituksen esitykseksi eduskunnalle EU:n jätteen siirtoasetuksen täytäntöönpanemista koskevaksi lainsäädännöksi

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Yleiset huomiot

Kierrätysteollisuus ry pitää tärkeänä, että kansallinen sääntely tukee EU:n jätteen siirtoasetuksen tavoitteita: jätteiden tehokasta hyödyntämistä, laittomien siirtojen torjuntaa ja ympäristönsuojelun tason parantamista. Samalla on varmistettava toimivat sisämarkkinat kierrätys- ja jätealan toimijoille. Kansalliset lisärajoitukset, jotka ylittävät EU-sääntelyn vaatimukset, voivat aiheuttaa haittaa paitsi toiminnanharjoittajille myös kierrätysinvestoinneille ja markkinoiden kehittymiselle.

Kansallisen kiellon sijaan painopiste jätteiden hyödyntämisen edistämiseen

Luonnoksessa ehdotetaan, että jätteiden tuonti Suomeen loppukäsittelyyn olisi kielletty, mikäli jäte loppusijoitetaan. Kielto koskisi myös tilanteita, joissa jäte on ennen tätä käsitelty esimerkiksi fysikaalis-kemiallisesti. Kiellettyä olisi myös ns. väliaikaisen loppukäsittelytoimen jälkeen tapahtuva kaatopaikkasijoitus, ellei kyse ole alueellisesta yhteistyöstä Ruotsin tai Norjan rajakuntien kanssa ja asetuksen 11 artiklan ehdot täyty.

Kierrätysteollisuus ry katsoo, että tällainen kielto on ylimitoitettu. Eräissä tapauksissa loppusijoitus erityisesti suunnitellulle kaatopaikalle on ympäristön kannalta turvallisempi ja kestävämpi ratkaisu. Kierrätysteollisuus ry esittääkin, että esitysluonnoksesta poistetaan tämä uusi kielto siirtää jätettä Suomeen, mikäli jäte loppusijoitetaan, myös väliaikaisen loppukäsittelytoimen jälkeen.

Kierrätysteollisuus kannattaa vahvasti sitä, että kaatopaikattavan jätteen määrää pyritään vähentämään. Tällä hetkellä kaatopaikalle ohjautuu merkittävä määrä jätevirtoja, joille jo nyt löytyy kierrätysvaihtoehto. Esimerkiksi maa- ja kiviainesten sekä lentotuhkien osalta hukataan kierrätysraaka-aineita, koska loppusijoitus on tällä hetkellä taloudellisesti kannattavampaa. Tämä on jätehierarkian vastaista.

Esitettyjen muutosten sijaan oikeampi ohjauskeino olisi jäteveron laajentaminen nopealla aikataululla maa- ja kiviaineisten sekä vaarallisten jätteiden osalta. Lisäksi Suomeen tarvittaisiin pidemmän aikavälin tiekartta, jossa jäteveroa askel askeleelta laajennetaan esimerkiksi 15 vuoden aikajänteellä. Tämä antaisi eri toimijoille ja toimialoille mahdollisuuden mukauttaa toimintaansa muutokseen ja ohjaamaan syntyviä jätteitä nykyisen kaatopaikkaamisen sijaan kierrätykseen. Jäteveron laajentaminen vastaisi myös luonnoksessa esitettyyn huoleen koskien huoltovarmuutta ja riittävän kaatopaikkakapasiteetin määrää sekä toisi Suomeen verotuloja. Mikäli luonnoksessa ehdotetut tuontirajoitukset kuitenkin saatetaan voimaan, tulee muutoksille varata pidempi siirtymäaika niin, että kansallisten laajennusten osalta laki tulisi voimaan vasta 31.12.2028. Tämä mahdollistaisi toiminnan sopeuttamisen ja kohtuuttomien vaikutusten välttämisen.

Toimivat markkinat ja ennakoitava sääntely-ympäristö ovat edellytyksiä myös kiertotalouden investoinneille. Kansalliset rajoitukset voivat haitata tätä kehitystä. Lisäksi ne haittaavat EU:n yhtenäismarkkinoiden kehittymistä kiertotalouden ja kierrätysmateriaalien osalta.

Nores Mia
Kierrätysteollisuus ry